

Richtlijnpolitiek

Richtlijnen zijn bedoeld om zorgverleners en patiënten te helpen bij het nemen van beslissingen in de medische praktijk. Vooral handig in situaties waarbij het niet direct duidelijk is wat de beste keuze is. Richtlijnen beogen daarmee ook ongewenste variatie in de praktijk te verminderen en mogelijke controverses te beslechten. Maar soms roepen richtlijnen veel emoties op en wakkeren ze controverses juist aan. En dat heeft alles te maken met de uiteenlopende missies en belangen van verschillende partijen. Net als in de politiek. Dit overkwam de richtlijn van de *Infectious Disease Society of America* over de diagnostiek en behandeling van Lyme-borreliose, onlangs beschreven in een commentaar in de

JAMA. De richtlijn ontraadde het langdurig gebruik van antibiotica bij 'chronische Lyme-ziekte' op grond van gebrek aan bewijs voor een etiologisch verband tussen de veelal aspecifieke symptomen en de borrelia burgdorferi bacterie. Dit was tegen het zere been van de *International Lyme Disease and Associated Diseases Society*, die een juridisch proces begon tegen de makers van de richtlijn. Zonder succes, omdat aan het wetenschappelijk bewijs, of eerder het gebrek daaraan, niet te tornen viel. De belangen van deze vereniging gaan verder dan alleen het welzijn van de patiënten, omdat er vele dokters zijn – regulier en alternatief – die zich vol overgave aan patiënten met 'chronische Lyme-borreliose' wijden en hun missie in

rook zien opgaan als de 'evidence' suggereert dat de ziekte niet bestaat. Dat is even slikken. Of zoals de auteur van het JAMA commentaar stelt: *'The scientific process is not democratic – no amount of desire for different results can establish them'*. Richtlijnen en politieke keuzes worden gevoed vanuit de wetenschap, maar de wetenschap zelf mag niet beïnvloed worden door politieke ideologieën. Is het niet toevallig dat LHV en NHG twee aparte organisaties zijn? (JB)

Kraemer JD, et al. *Science, politics, and values: the politicization of professional practice guidelines*. JAMA 2009;301:665-7.

Onzinnig onderzoek

In 1963 was de publicatie van het eerste onderzoek naar het effect van twee antibiotica op de uitkomst van een exacerbatie van mild tot matig COPD. Daarna volgden er nog honderd! Opmerkelijk daarbij is dat in totaal zeven effectonderzoeken antibiotica vergeleken met placebo. Geen van deze onderzoeken liet een statistisch significant effect zien. Ook cumulatief

werd daarbij nooit effect aangetoond. De oddsratio blijft hangen op 0,8 met een betrouwbaarheidsinterval van 0,52-1,28. Zitten alle ethische commissies te slapen? Het doen van nutteloos onderzoek lijkt me ethisch niet erg verantwoord. Ook onderzoekers moeten hun verantwoordelijkheden nemen: geen vergelijkend onderzoek totdat het effect van een

behandeling is aangetoond, in een goed placebogecontroleerd onderzoek. Overigens: bij ernstig COPD helpen antibiotica wel. (HvW)

Puhan MA, et al. *Where is the supporting evidence for treating mild to moderate chronic obstructive pulmonary disease exacerbations with antibiotics? A systematic review*. BMC Med 2008;6:28.

Meer vrouwelijke professors

Alle universiteiten voeren er beleid op: meer vrouwen moeten professor worden. Dat blijkt echter nog niet zo eenvoudig en de verklaringen voor het mislukken van dat beleid zijn er dan ook in vele vormen. Marieke van den Brink onderzocht de empirie achter deze verklaringen en kwam tot de conclusie dat de werkelijkheid vaak anders was. Afgezien van gemakkelijk te weerleggen cijfermatige verklaringen viel vooral het ontbreken van vrouwen in benoemingscommissies en het gebrek aan transparantie bij benoemingen op. Daar is gemakkelijk iets aan te doen, al is het lage aandeel vrouwen in benoemingscommissies alleszins verklaarbaar aangezien er onvoldoende vrouwen zijn om al die commissies te bemensen, zolang er weinig vrouwelijke hoogleraren zijn. Meer openheid lijkt echter een goede eerste stap. Het 'old boys network' heeft immers al op meerdere terreinen bewezen de problemen niet aan te kunnen. (HvW)

sies en het gebrek aan transparantie bij benoemingen op. Daar is gemakkelijk iets aan te doen, al is het lage aandeel vrouwen in benoemingscommissies alleszins verklaarbaar aangezien er onvoldoende vrouwen zijn om al die commissies te bemensen, zolang er weinig vrouwelijke hoogleraren zijn. Meer openheid lijkt echter een goede eerste stap. Het 'old boys network' heeft immers al op meerdere terreinen bewezen de problemen niet aan te kunnen. (HvW)

MCL van den Brink. *Behind the scenes of sciences: a gender research on professorial recruitment and selection practices at Dutch universities* [Proefschrift]. Nijmegen: Universiteit van Nijmegen, 2009.

De berichten, commentaren en reacties in het Journaal richten zich op de wetenschappelijke en inhoudelijke kanten van het vak. Bijdragen van lezers zijn welkom (redactie@nhg.org). De bijdragen in deze aflevering zijn van Jako Burgers, Koos Jongebreur, Marjolein Oosterom, Wilma Spinnewijn, Henk van Weert, Tjerk Wiersma.